

Razprava o spremembah ustavnega in volilnega sistema

PRICAKOVANJA, da bodo ustavne spremembe prinesle v naš družbeno politični sistem večjo uspešnost in elastičnost v naša predstavniška telesa in federaciji, se niso uresničila. Skupščinski sistem je ostal še vedno glomazen in počasen, volilni sistem pa prav tako neracionalen kot dosedanji.

Predlogi ustavnih sprememb predvidevajo, da sestavlja zvezno skupščino 5 zborov in sicer: Zbor narodov, v katerega bodo deligirale republike po 20 poslancev, pokrajine pa po 10 ter zbori komun, prosvetno-kulturni, socialno-zdravstveni in gospodarski, vsak s 120 poslanci. Poslance v zbor narodov naj bi volile republiške in pokrajinske skupščine, v zbor komun bodo volili neposredno vsi občani z volilno pravico. Poslance v zboru delovnih skupnosti pa občinske skupščine. Mandatna doba bo 4 leta, volitve pa vsako četrto leto, nihče ne bo mogel biti več kot dvakrat član iste skupščine.

Ustavne spremembe se nadalje dotikajo tudi organov upravljanja v delovnih organizacijah, kjer kažejo tendenco prepustiti več možnosti za samoupravno določanje aktov delovnih organizacij, niso pa zajele bistvenih problemov, na katerih drži še vedno federacija svojo roko, to so določanje dohodkov družbeno političnih skupnosti od občine do republike in s tem v zvezi tudi formiranje proračunske in davčne politike.

Bistvena noviteta, ki jo prinašajo spremembe v volilnem sistemu je povečana vloga Socialistične zveze delovnih ljudi v celotnem volilnem procesu od evidentiranja kandidatov do kandidiranja. Socialistična zveza bo postala z uveljavitvijo sprememb v volilnem sistemu tista organizirana sila, ki bo imela predvsem v obdobju evidentiranja

in kandidiranja najodločilnejšo besedo.

Kandidate za poslance zbor narodov bodo predlagale republiške in pokrajinske konference Socialistične zveze. Te predloge bo dostavila republiška konferenca občinskim kandidacijskim konferencam Socialistične zveze, ki jih izvolijo krajevne organizacije SZDL po posebnih pravilnikih. Občinske kandidacijske konference nato odločajo z glasovanjem o posameznih kandidatih, v ta namen se skliče skupna seja z odborniki občinske skupščine.

Kandidati za zbor komun določajo občinske kandidacijske konference SZDL, ki se ustanovijo za vsako volilno enoto. Konferenca pa predstavlja predstavnik SZDL in drugih organizacij. Kandidacijska konferenca obravnava predloge zborov volilcev. Glasuje se javno za vsakega kandidata posebej.

Kandidate za zore delovnih skupnosti določajo občinske kandidacijske konference SZDL, ki se oblikujejo za vsako volilno enoto posebej izmed delovnih ljudi, predstavnikov sindikatov in članov organov upravljanja z ustreznih področij dejavnosti.

Naloge, ki jih sprejema SZDL z novim volilnim sistemom so ogromne, zato so bile organizirane tudi javne razprave v občini, o vseh navedenih spremembah. Javnih razprav je bilo sedem, priznati je treba, da niso bile kdove kako dobro obiskane. Naši občani so postavili več vprašanj in pripomb.

Zlasti je bila dana podpora predlogu, da postane zbor narodov samostojno in temeljno izhodišče skupščinskega sistema. Številna pa so bila nasprotovanja ob zapletenosti skupščinskega sistema in volilnega sistema. Občani se strinjajo s povečano vlogo SZDL, vendar predla-

gajo naj bi občinske konference SZDL nadomestile kandidacijske konference — saj iz predlogov ni niti razvidno koliko takih konferenc bo potrebnih, če upoštevamo, da bo na podoben način urejeno kandidiranje republiških poslancev in občinskih odbornikov.

Padali so predlogi o tem, naj se poveča delež izvoljenih kmetov — naj se vsi poslanci volijo neposredno, da bi se tako povečala njihova odgovornost proti volilcem ter, da se omogoči študentom izvolitev v prosvetno kulturni zbor. Poslanski profesionalizem bi bilo treba po mnenju naših občanov onemogočiti. Zelo pogosto je bilo tudi ugotovljeno, da je odvzeta možnost, da bi lahko predlagali kandidate zbori volilcev zaradi previsokih kvorumov. Predlogi so naj se kvorumi znižajo na še realni odstotek, ali pa naj se možnost kandidiranja na zboru volilcev črta iz ustavnih sprememb kot goli formalizem.

Odnosi med federacijo in republikami bi morali biti jasneje določeni v ustavi, zlasti glede pristojnosti. Prav tako pa naj se omogoči večjo pristojnost upravnim organom v delovnih organizacijah zlasti s področja urejanja delovnih razmerij. Možnosti za uvajanje prisilne uprave v delovnih organizacijah naj se razširijo tudi na one organizacije, ki jih v pretežni meri financira družba.

Pripombe, ki so jih dajali naši občani na predloge ustavnih sprememb so v bistvu povedale vse one, kar nas že dolgo časa žuli in za kar smatramo, da ni pravilno urejeno. Čas je, da se lotimo tudi teh zadev. Zlasti pa mora postati to naloga SZDL, ki bo morala kot nosilec kandidiranja preiti iz svojih oblik forumskega delovanja na širše oblike povezovanja delovnih ljudi in njihovih interesov. V nasprotnem primeru bodo vse nove demokratične oblike evidentiranja in kandidiranja postala samo fasada. Čas hiti in ga ne preostaja več veliko, saj bodo prihodnje leto volitve v predstavniške organe vseh družbenopolitičnih skupnosti.

Bojan ŠTULAR

PADALCI NAD ŠISKO

OB DNEVU REPUBLIKE ŽELIMO VSEM DELOVNIM ORGANIZACIJAM
IN OBČANOM OBILO USPEHOV

Skupščina občine Ljubljana-Šiška
Občinska konferenca SZDL
Javna Tribuna